

Ўзбекистон Республикаси
Соғлиқни сақлаш вазирининг
2024 йил «9» сентябрдаги
290-сон буйруғига
2-илова

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИ

**АКАДЕМИК Ё.Х.ТЎРАҚУЛОВ НОМИДАГИ РЕСПУБЛИКА ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН ЭНДОКРИНОЛОГИЯ ИЛМий-
АМАЛИЙ ТИББИЁТ МАРКАЗИ**

**«2-тур ҚАНДЛИ ДИАБЕТ»
НОЗОЛОГИЯСИ БЎЙИЧА МИЛЛИЙ КЛИНИК СТАНДАРТЛАР**

ТОШКЕНТ 2024

“ТАСДИҚЛАЙМАН”

Академик Ё.Х.Тўракулов номидаги

РИЭИАТМ директори в.б.

Фахрутдинова С.С.

2024 йил

«2-тур ҚАНДЛИ ДИАБЕТ»
НОЗОЛОГИЯСИ БЎЙИЧА МИЛЛИЙ КЛИНИК СТАНДАРТЛАР

ТОШКЕНТ 2024

2-тур ҚАНДЛИ ДИАБЕТ

НОЗОЛОГИЯСИ БЎЙИЧА МИЛЛИЙ КЛИНИК СТАНДАРТИ

ТАШХИСЛАШ ВА ДАВОЛАШГА ЖАЛБ ЭТИЛАДИГАН МУТАХАССИСЛАР НОМИ

ХКТ-10/11 бўйича кодланиши:	Нозологик номланиши:	Нозология бўйича амбулатория шароитида ташхислаш ва даволаш учун жалб этиладиган мутахассислар		Нозология бўйича стационар шароитида ташхислаш ва даволаш учун жалб этиладиган мутахассислар	
		Асосий назорат қилувчи мутахассис	Қўшимча жалб этиладиган мутахассислар	Асосий назорат қилувчи мутахассис	Қўшимча жалб этиладиган мутахассислар
E11.9	Асоратсиз қандли диабет	Оилавий шифокори	Эндокринолог	Эндокринолог	Эндокринолог

Мазкур стандарт қуйидаги категориядаги беморлар учун қўлланилади
(мос келадиганини тагига чизиқ қўйилади): 2 тур қандли диабет ташҳиси тасдиқланган беморлар.

Ёш тоифаси: хамма ёш

Беморнинг жинси: аёл ва/ёки эркак

Касалликнинг босқичи: асоратсиз

Асоратлари: йўқ

Тиббий ёрдам кўрсатиш тури: бирламчи тиббий ёрдам (интенсив даволаш)

Фойдаланиши белгиланган манфаатдор томонлар: давлат ва нодавлат даволаш профилактика муассасаларининг тиббиёт ходимлари ва раҳбарлар, мониторинг ўтказувчилар ва текширув ўтказувчилар, тиббий сўғурта ходимлари ва тиббий таълим муассасаларининг тегишли ходимлари

ҚАНДЛИ ДИАБЕТ НОЗОЛОГИЯ БЎЙИЧА РЕЖАЛИ РЕЖАЛИ ТАШХИСЛАШ, ДАВОЛАШ, РЕАБИЛИТАЦИЯ ва ДИСПАНСЕРИЗАЦИЯ ТАДБИРЛАРИ

Диагностик тадбирлар	Тиббий хизматлар номи	Режали тиббий ёрдам кўрсатиш даражаси ва тури бўйича					Хизмат кўрсатиш ёки текширувни ўтказиш минимал сони	Даволаш муддати
		Амбулатор ёрдам		Стационар ёрдам*				
		ОШП/ОП	КТМП	Туман (шаҳар) шифохоналари	Вилоят даражасидаги тиббиёт муассасалари	Республика даражасидаги тиббиёт муассасалари		
Асосий мутахассис (шифокор) маслаҳати	1. Доимий глюкоза мониторинги. Индивидуал терапия.	Оилавий шифокори					4	Доимий равишда (ташхис қўйгандан кейин)
			Эндокринолог	Эндокринолог	Эндокринолог	Эндокринолог	1	Доимий равишда (ташхис қўйгандан кейин)
	2. Беморни ўз-ўзини назорат қилиш мактабида ўқитиш. (Эндокринолог хамшираси)	Оилавий шифокори, амалиётчи хамшираси	Эндокринолог хамшираси	Эндокринолог хамшираси	Диабет мактаби инструктори	Диабет мактаби инструктори	1	Доимий равишда (ташхис қўйгандан кейин)
	3. Гликирланган гемоглобин	Оилавий шифокори	Эндокринолог	Эндокринолог	Эндокринолог	Эндокринолог	4	
	4. Биокимёвий қон таҳлили (умумий оқсил, холестерин, ЮЗЛП-ХС, ПЗЛП-ХС, триглицеридлар , билирубин, АСТ, АЛТ, креатинин, К+, Na+, КФТ, ни	Оилавий шифокори	Эндокринолог	Эндокринолог	Эндокринолог	Эндокринолог	1	

	ҳисоблаш)							
	5. УҚТ						1	
	6. УПТ						1	
	7. Сийдикдаги албумин ва креатинин нисбатини аниқлаш						1	
	Қўшимча лаборатор текширувлар							
	8. Сийдик ва қонда кетон таначаларини аниқлаш						Кўрсаткичларга кўра	
	9. ИРИ таърифи						Кўрсаткичларга кўра	
Асосий инструментал текширувлар	СГМ		+	+	+	+	4	
	Қон босимини назорат қилиш						Шифокорга ҳар бир ташрифида. Агар гипертензия бўлса, қон босимини мустақил кузатиш.	
	Оёқларни текшириш ва оёқ сезгирлигини баҳолаш				+	+	1	
	Оёқлар ЭНГ						1	
	ЭКГ						1	
	Кўкрак қафаси органларининг рентгенограммаси						1	

	Қорин бўшлиғи аъзоларининг ультратовуш текшируви						1	
	Кўз туби фототасвири (фундус камера ёрдамида)						1	

Изоҳ: суяк структураси ва деформация даражасини аниқлаш учун ўтказилади

Қўшимча инструментал текширувлар	ЭКГ (стресс синамалари билан)				+	+	1	
	Оёқлар ва буйрак томирларининг Допплер ультратовуш текшируви				+	+	1	
	...							

Изоҳ: Қандли диабетнинг сурункали асоратлари белгилари пайдо бўлса, бирга келадиган касалликлар пайдо бўлса ёки қўшимча хавф омиллари пайдо бўлса, текширувлар частотаси масаласи индивидуал равишда ҳал қилинади.

СТАЦИОНАР ДАВОГА КЎРСАТМА:

Режали госпитализация учун кўрсатмалар:

- амбулатория шароитида тузатиб бўлмайдиган углевод алмашинувининг декомпенсацияси ҳолати;
- бир ой ёки ундан кўпроқ вақт давомида тез-тез такрорланадиган гипогликемия;
- 2-тур қандли диабетнинг неврологик ва қон томир асоратлари (ретинопатия, нефропатия), диабетик тўпиқ синдромининг ривожланиши;
- ҳомиладорлик даврида 2-тур қандли диабет аниқланган ҳомиладор аёллар.

Шошилиш госпитализация учун кўрсатмалар:

Гиперосмоляр , гипогликемик, кетоацидотик, лактоацидотик комалар.

(МЕДИКАМЕНТОЗ ДАВО)

Даволаш тадбирлари (асосий медикаментоз даво)		Тиббий ёрдам кўрсатиш даражаси ва тури бўйича					Ўртача суткалик дозировкаси	Бир курслик дозировкаси
		Амбулатор ёрдам		Стационар ёрдам*				
		ТТЁ/ уй шароитида	ОП/ ОШП/ КТМП	Туман (шаҳар) шифохоналари	Вилоят даражасидаги тиббиёт муассасалари	Республика даражасидаги тиббиёт муассасалари		
Дори-воситанинг (халқаро патентланмаган) номи	Дори-воситанинг дозировкаси ва қўлланилиши							
Метформин	500 мг кунига 2 марта, кейин протоколга асосланиб терапевтик дозагача (1500-2000 мг кунига) титрация. *болаларда 10 ёшдан бошлаб	+	+	+	+	+	1500-2000 мг	-
Тиазолидиндионлар Пиоглитазон	15,30,45 мг суткада бир марта	+	+	+	+	+	15-45 мг	
Сульфонилмочевина препаратлари Гликлазид МВ	30-60 мг эрталаб овқатдан олдин	+	+	+	+	+	60-120 мг	-
Глимепирид	1, 2, 3, 4 мг эрталаб овқатдан олдин	+	+	+	+	+	2-4 мг	
ДПП4 ингибиторлари Ситаглиптин	100 мг эрталаб овқатдан олдин			+	+	+	100 мг	
Вилдаглиптин	50 мг эрталаб ва кечқурун овқатдан олдин			+	+	+	100 мг	
Линаглиптин	5 мг эрталаб овқатдан олдин			+	+	+	5 мг	
Тенелиглиптин	20 мг эрталаб овқатдан олдин			+	+	+	20 мг	

НГКТ-2 ингибиторлари Эмпаглифлозин	10, 25 мг эрталаб овқатдан кейин			+	+	+	10-25 мг	
Дапаглифлозин	5, 10 мг эрталаб овқатдан кейин			+	+	+	5-10 мг	
Канаглифлозин	150 мг эрталаб овқатдан кейин			+	+	+	150 мг	
ГЎП1-рецептор агонистлари Лираглутид	0,6-1,2-1,8 мг тери остиға кунига 1 марта *болаларда 12 ёшдан бошлаб			+	+	+	1,2-1,8 мг	
Семаглутид	0,25-0,5 мг тери остиға ҳафтада 1 марта Ёки 3-7-14 мг таб сифатида per os ҳар кун			+	+	+	0,5 мг тери остиға ҳафтада 1 марта Ёки 7-14 мг таб сифатида per os ҳар кун	
A10AB Инсулинлар (Қисқа таъсири ва унинг аналоглари)	Тери остиға индивидуал эҳтиёжини ҳисобға олган ҳолда *болаларда аналоглар аспарт 1 ёшдан бошлаб, глулизин 6 ёшдан бошлаб, одам инсулинлар четланмаган			+	+	+	йўқ	йўқ
A10AC Инсулинлар (ўрта таъсири ва унинг аналоглари)	Тери остиға индивидуал эҳтиёжини ҳисобға олган ҳолда *болаларда аналоглар 1 ёшдан			+	+	+	йўқ	йўқ

	бошлаб, одам инсулинлар четланмаган							
A10AE Инсулинлар (ўзоқ таъсири ва унинг аналоглари)	Тери остига индивидуал эҳтиёжини ҳисобга олган ҳолда *болаларда аналоглар деглюдек ва детемир 1 ёшдан бошлаб, гларгин 2 ёшдан, одам инсулинлар четланмаган			+	+	+	йўқ	йўқ

Изоҳ: хомиладор аёллар учун фақат инсулинотерапия.

(ДАВОЛОВЧИ ОВҚАТЛАНИШ/ПАРҲЕЗ)

Овқатланиш тартиби	Тиббий ёрдам кўрсатиш даражаси ва тури бўйича				
	Амбулатор ёрдам		Стационар ёрдам*		
Парҳез столи ва унинг давомийлиги	ТТЁ/ уй шароитида	ОП/ ОШП/ КТМП	Туман (шаҳар) шифохоналари	Вилоят даражасидаги тиббиёт муассасалари	Республика даражасидаги тиббиёт муассасалари
1. стол №9*			+	+	+
*Изоҳ: Бемор уй шароитида парҳез бўйича овқатланишга риоя қилиши керак					

РЕАБИЛИТАЦИЯ: ҚД протоколи бўйича

Реабилитация муолажаси	Тиббий ёрдам кўрсатиш даражаси ва тури бўйича				
	Амбулатор ёрдам		Стационар ёрдам*		
	ТТЁ/ уй шароитида	ОП/ ОШП/ КТМП	Туманлараро шошилиш ёрдам маркази	Вилоят шошилиш тез тиббий ёрдам ИИАТМ филиали	Республика шошилиш ва тез тиббий ёрдам ИИАТ маркази
1. Психолог маслаҳати			+	+	+
2. Физиотерапевт маслаҳати		+	+	+	+
*Изоҳ: Психолог маслаҳати шу тиббиёт муассасида психолог штат бирлиги мавжуд бўлганда амалга оширилади					

ПАЛЛИАТИВ ДАВО: қўлланилмайди